Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Lausunto

13.5.2026

Työ- ja elinkeinoministeriö
Niina Etelävuori

Eduskunnan hallintovaliokunta

KIRJALLINEN ASIANTUNTIJALAUSUNTO HALLINTOVALIOKUNNALLE HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE SÄHKÖISESTÄ TUNNISTAMISESTA, LUOTTAMUSPALVELUISTA JA EUROOPPALAISESTA DIGITAALISESTA IDENTITEETISTÄ ANNETUN EU-ASETUKSEN TÄYDENTÄMISEKSI

HE 17/2026 VP

Työ- ja elinkeinoministeriön yleisnäkemys esityksestä

Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa hallituksen esitystä ja pitää sitä tarpeellisena EU:n eIDAS-asetuksen toimeenpanon kannalta. Esitys luo perustan eurooppalaisen digitaalisen identiteetin lompakon käyttöönotolle Suomessa sekä edistää rajat ylittävän sähköisen asioinnin sujuvuutta. Ministeriö pitää tärkeänä, että Digi- ja väestötietoviraston (DVV) tarjoama lompakko ei rajoita yksityisten toimijoiden mahdollisuuksia tarjota vastaavia ratkaisuja. Lisäksi on tärkeää, että henkilöllisyyden linkittämisestä vastaa DVV ja sääntely tukee kilpailullisen ja innovatiivisen markkinan kehittymistä. Esityksellä on keskeinen merkitys digitaalisen talouden kehitykselle sekä EU:n sisämarkkinoiden toimivuudelle. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että sääntely on selkeää, eri toimijoiden roolit on kuvattu johdonmukaisesti ja täsmällisesti, ja että perustelut ja säännökset muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden.

Viranomaistehtävät ja rahoitus

Esityksessä Patentti- ja rekisterihallitukselle (PRH) osoitetaan uusi tehtävä oikeushenkilöiden tunnistetietojen myöntäjänä. Ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että PRH:lle arvioidut kustannukset ovat noin 540 000 euroa kehittämisvaiheessa ja 345 000 euroa vuosittain ylläpidossa. Esityksessä ei esitetä rahoitusta näihin tehtäviin. Uusien tehtävien rahoittaminen olemassa olevia toimintoja tehostamalla on nykyisessä taloudellisessa tilanteessa erittäin haastavaa. Lisäksi maksullisuuteen perustuva kustannusten kattaminen on epävarmaa erityisesti alkuvaiheessa, koska palveluiden kysyntää ei voida ennakoida.

Lisäksi ministeriö toteaa, että Euroopan komissio on antanut esityksen valmistelun aikana asetusehdotuksen ns. yrityslompakkoa (business wallet) koskevasta sääntelystä (60 (COM(2025) 838 final). Komissio ehdottaa muun muassa, että yrityslompakko tarjoaisi kaikille taloudellisille toimijoille digitaalisen identiteetin, mahdollistaisi datan jakamisen ja pääsyn sähköisiin palveluihin rajat ylittävästi sekä mahdollistaisi luottamuspalveluiden käytön. Yrityslompakkoa koskevalla EU-lainsäädännöllä arvioidaan olevan merkittäviä vaikutuksia myös kansalliseen viitekehykseen, eikä nyt käsillä olevassa esityksessä ole nähty tarkoituksenmukaiseksi tehdä kansallisesti sellaisia ratkaisuja, joita joudutaan mahdollisesti muuttamaan uuden EU-sääntelyn vuoksi. Työ- ja elinkeinoministeriö yhtyy tähän näkemykseen, ja katsoo, että komission ehdotuksella on keskeinen merkitys nyt käsiteltävän esityksen kannalta, mutta sen vaikutukset ovat vielä osin epäselviä erityisesti oikeushenkilöiden osalta. Esityksessä PRH:lle osoitettu tehtävä kytkeytyy suoraan tähän EU-tason ehdotukseen. Tässä vaiheessa on kuitenkin epäselvää, miten yrityslompakkoa koskeva ehdotus vaikuttaa PRH:lle nyt osoitettaviin tehtäviin

myöntää oikeushenkilöiden tunnistetiedot, ja edellyttääkö lopullinen EU-sääntely muutoksia nyt ehdotettuihin toimivaltuuksiin tai tekniseen toteutukseen.

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää tärkeänä, että kansallinen sääntely säilyy joustavana EU-sääntelyn täsmentymisen varalta, ja että vältetään päällekkäisten tai lyhytaikaisiksi jäävien ratkaisujen rakentaminen. PRH:lle ehdotettu rooli tulisi voida tarvittaessa sopeuttaa EU-sääntelyn lopulliseen sisältöön

Kilpailuneutraliteetti ja valtiontukisääntely

Työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää huomiota DVV:n rooliin lompakkopalvelun tarjoajana. Esityksessä on katsottu, ettei toiminta olisi taloudellista. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää myönteisenä, että asiaa koskeva arviointia on syvennetty ja toteaa, että markkinoilla on tunnistettu yksityisten toimijoiden kiinnostusta palvelujen kehittämiseen. Lisäksi EU-oikeuskäytännön mukaan toiminnan taloudellinen luonne ei riipu markkinan nykytilasta. Julkinen toimija voi harjoittaa taloudellista toimintaa, vaikka markkina olisi vasta kehittymässä. Lisäksi julkisen toimijan asemaan voi liittyä valtiontukisääntelyn näkökulmasta ongelmia.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että valtiontukisääntelyn ja kilpailuneutraliteetin reunaehdot tulee huomioida kokonaisuudessa. Markkinakehitystä tulee seurata aktiivisesti eikä sääntely saa estää yksityisten palvelujen syntymistä.

Sisämarkkinat ja rajat ylittävät vaikutukset

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että esitys tukee sisämarkkinoiden toimivuutta. Samalla se pitää myönteisenä, että esityksen rajat ylittävien vaikutusten kuvausta on täydennetty. Kokonaisuudessa on tärkeää ottaa huomioon yrityslompakkoa koskevan EU-sääntelyn eteneminen.

Vaikutukset kolmansien maiden kansalaisiin

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää myönteisenä sitä, että myös kolmansien maiden kansalaisilla olisi mahdollisuus käyttää digitaalista identiteettilompakkoa. Tästä näkökulmasta on keskeistä, että lompakon saamisen edellytykset ovat selkeät, terminologia on yhtenäistä ja että vaikutukset on arvioitu riittävällä tasolla.